

اِسْتِزْهَارِ

نومرو ۱۰

بِخِشْبِه

۱۲ تشرین ثانی ۱۳۲۴

بلغارستان مكنوبلری

۱

فلیه. «ادرنه» دن صكره خط اوزرنده بولسان، درت طاغ پارچه سی آرہ سنہ صیغینش مساكندن متشكل برنجی شهر ویا قصبه. بوراده ابتدا نظر دقتی جلب ایدن «استاسیون» بناسی ایدی. بو بئانك پلائی عثمانلی مشاهیر معمارانندن كال بك برادرم طرفندن ترسیم ایدلشدور. نامی شرق روم ایلیكدن جنوبی بلغارستانه تحول ایدن بو یرلرده بر عثمانلی صنعتكارینك اثرینی كورمك بكا بلغارلك ایجه اهلیت آشنا اولدیغنه دائر بر فكر ابتدائی وپردی.

واغونز طولدجه طولدی. براكی استاسیون اوتده عین حال واقع اوله جق اولورسه نجره اوکی قائمندن ماعدا چاره قالیه جق. ایشته دیدیکم چیقدی. ایری قولاقلی، دیو جهلی بر بلغار، کندیسینك بیچی نقطه نظرندن سكرده بری قدر ضعیف مادامه سیله بیندی، بو ایکی ضد جہانیت آرہ سنده اوج چوقی، برده قیز خدمتكاروار. بزی ایوب سوریه رك بوش بولدیغی قومپارتیانه عونہ سنی یرلشدوردی. یولچیلردن ایٹالیان، آلمان اولانلر وقیله یرلرنه صاحب اولدقلری جهله یالکیز ارمنی ایله طوطیسی برده انکیز اولمش روم برده بن آچیقده قالدق. حریف قومپارتیانك قبوسنده دیکلمش متصل اشیا طاشیدیور. يك طاقی، اوج اوزوم سیتی، بائولر، اون قدر چیچك دمتی، بزده کی خورجلره بکزر برشی بزی ازوب بوزه رك پکیور.

کونش براز کوروندیکی ایچون واغونك درونی صیجاق. آلمان یولچی بهلرینی آتدی. حالا (بهدمکر) رهنا سیله مشغول.

(دوسپات) بالقانی صاغمزده، (ریلو) بالقانی صولمزده. بو ایکی هیکل متحجر اورته سنده کی دوزلکدن کیدیوروز.

(ریلو) بالقانی. ماکدونیا مسئله لرنده اشقیایه تحصنکاه اولان بو جبال مهیه نك تپه لری هنوز قارلی. بلوطلر یوقاری صیرتلرنده یوزیور.

بالقانلر. باخصوص شو بالقانلر. عثمانلیلک ادوار اوروپایه سننده دائما اسملری یکن بو طاغلر. یاغلاشدیجه یاماجلرنده کی آثار خضارت کورینیور. مشهور جنرال (اسقولف) نامنه یایماش بر استاسیون. «غائب ایتدیکمز فرصتله» قهرمانلری بورالرده اردولمزی چیکنه یورلردی.

فقط تأثیری ترك ایدم. حاله باقلم. بلغار کویلی، بزم آناطولی کویلرندن فوق العاده معمور، فوق العاده مزروع. رجا ایدرم، آرده کی بونسیتی اونوتیکر.

ترك اولدیغم ایچون یانمه یاغلاشان یاشلی بر بلغار ایله قونوشیورم. دیورکه :

— بوراده یکری اوتوز دوم یر اکه یین چیفتچی پکینه من.

— اک فقیری بونلمیدر؟

— اون دوم یری اولانلرده واردرکه بونلر فقرا صنفیدر.

— آلات زراعیه کز فصلدر؟

— يېڭى دە وار، اسكى دە .
 — يېڭىلردن نه فائده كوربيورسكز ؟
 — زمان قازانقى ، چوق يراكك .
 كوربيورسكز آ . جوابلر قىلدى . بلغارلر بو قطعته آليشمىلر ، ايشلرني بو حساب اوزرينه يوريديورلر .

— مكىلر كز نىلدر ؟
 — كويلرده اللى چوجغه قدر بر خواجه ، يوزه قدر ايكي ، الخ .
 — نه لر اوقوديورسكز ؟
 — صنف صنفدر . لسان ، دين ، براز ، سباب ، جغرافيا ، اوتەبرى .
 — قاچ صنفدر ؟
 — اوچ درت صنف اولەيلير . جيمنازلر . جيمنازلر قىصبەلرده دز .
 — مطلقا كويللر اوقوتورميسكز ؟
 — مطلقا . اوقوتماز سق كويلو دعواجى اولور . كويلوده اوقوماز سە حكومت جزا ويرير .

شىمدى يېڭى بلغارلرده اوقويوب يازميان يوق كبيدر . اخذ عسكر ائىنلارنده امضاسنى يازەميانه اون يېڭى بر تصادف ايديليور . يالكرز اسكى بلغارلر آره سنده يېڭىلر وار .
 — يوللر كز نىلدر ؟
 — ايدير . شىندوفرلر مازدن ماعدا شوسە اوله رق حكومت ، قىصبە ، كوى يوللر ماز واردر .

(دقت !)

آوو قات بلغار ، بىم غزته جى اولديغى اوكرندكدن صكره ديدى كه :
 — صوفيه نه ايچون كيديورسكز ؟ يېڭى مسئلهلر ايچونى ؟
 — كز مكدە برابر اوله رق اوت .
 — مجلس مبعوثانكرى نه ياپديكر ؟
 — دها يامادق ، بايورز .
 — اوت . كوچ مسئلهدر . صبر وغيرت ايله اوله جق شى . ايشيدم كه مجلس اعيان ياپمە جقمشكز ؟

— خير . ياپمەجقز .

— نىل ؟

— بر سكره كوره ثلثاتى طرفزدن انتخاب ايله .

— يك اعلى ايدرسكز . يالكرز بر شىئە دقت ايدك : حكومتك انتخاباته پارمق صوقسىنى منع ايتك . اكر بلغارستانده بو شىئە بولمسه ايدى شىمديكندن اوچ درت قات معمور اولوردى . سز ، تركلر اختيارلر كزه حرمت ايدرسكز . بوراده بزه بونامش ، معنوه ديورلر . سز دىميك . اختيارلر كزك تجربه لرندن استفاده ايدك . آنلرى چاليديرميك . فقط آنلره صورك ، آنلره قونوشك . فكرلرني قبول ايتدكدن صكره سز چاليدك .

شیمدی کوره چکسکزکه هرکس پولتیک اوله جقدر. قانون اساسی ایله اداره اولنور مملکتلرده باش وکیل نه بیلورسه خاق ده آتی بیلیر، یاخود اوطنده بولنور.

بلغارستانده نه درلو چالیشه بیله چکم فکری بنی ناشیر تیوردی. کوزلکمی دوزلتهیم. ره دینغوتمی کییهیم، نظاردن بریله ملاقات ایدیم. نه سورسهیم بکا بلغار منفعتی اوکه سورمک شرطیله جواب ویرمه چک. بوراسی اوله بر برکه ربیع عصردن پک زیاده بر زماندنبری، حتی بلغارستانک ایلک سنه تأسیسه سی ختامندن اعتباراً حکومت عثمانیه یاکلش دوشونمهلر، یاکلش حرکت اتمهلر، ایجه طاورانه بیلدیکی دملرده اوروپاچه مسموع اوله مامش پروتستورلر، بهوده قورقورلر، بهوده مصر فلزایله کندی منافع سیاسییه و اقتصادیه سی غائب ایتش و حال بوکه اوهر زمان زهرغماً قازانمش. شیمدی بو استحکام افکار آره سنده ب بزم منفعتی فصل موضوع بحث ایده بیلیم. روسیه تک فدای عسکر، بزم فدای حیثیت و منفعتله بو تدیکن شو بلغارستان بو کون ایکیمیزی ده ترک ایتش. یالکیز کندیسی دوشونیور. اک اوقاق و خطالی بر تخمینه کوره درت ملیونه قریب نفوسنک بهرنده الایدن یوزناپولیون آره سنده بر ثروت نسبییه وار. اک آشاغی ایکی یوز ملیون فرانز ایراق ویا درت ملیار فرانقلق بر سرمایه ایشلیور، همده فصل؟ کویلرندن بللی. سرعت ابتدایه سی تزید ایتک شرطیله.

شرق روم الایدن بلغارستانه طوغری یوکسالدکجه بر سرعت کوریلور.
آوو قات بلغاره صوردم:

— کویلیکرز راحتیدرلر؟

— هانکی حاله نسبتله؟

— اوله یا. هانکی حاله نسبتله؟ بزم زمانزده کی حاله نسبتله دیمکه اوتاندمده دیدمکه:
— اون سنه اولکی حاله نسبتله.

— کویلینک راحت ایتسی ایشنک چوق ومشر اولمسیله در. ظن ایدرمکه راحتیدرلر.

— آنلر حقنده حکومتک معاملاتنی نصیدر؟

— بالطبع مشفقانه ومشوقانه در، چونکه باشقه درلو اوله ماز. فقط بوندن ایسی ده اولور. عقلی کنجلرمزک ارادقلری ده بودر. اهالیز نسبة دها اینی دوشونمکه باشلادیلر. بزم یوزمیزی کولایریمه چک ترقی ده آنجق بور.

— نه دیمک؟

— یعنی اهالیسی سون حکومت آنلری اینی دوشوندرمکه آلیشدرلر. حکومتمز بو قاعده دن آیریمه جق اولور و اهالیزده بو بولده کیدرسه بلغارستان کله چک ارن سنه ایچنده دها بیوک، دها یوکسک بر درجه ترقیه واریر. هم نهدن وارمسون؟ بلغارلر چالیشقان وصبرلیدرلر. قاریسی، قیزانی اون درت ساعت چالیشق نه اولدیغنی بیلیرلر.

بن کندی نفسمجه بو ساعات سبعیک نصفه راضییم. بیلیم سز نه درسکر؟
(بروسه) ده سنه ده ایکی آتی قوزه جیلق، اون آتی قهوه خانه لرده کومه لک ایدن افراد خلق خاطر مه کلدی. سنه آتیه تک صحت وعافیتی قونطورات ایتش کی ماحضری یمکله

چکیندیکمزی دوشونک، بیلسه کز، سعی و ترقیلری آشکار اولان دیگر بر مملکت ایچنده نه قدر المفزاه نه قدر اضطراب آور!

آشام اولیور. ترنک صورت مستقیانه سندن احترازاً بول کنارلردن فیرلایوب سرغایه طوغری دنباله نمای خشیت اولان مواشینک اوزرینه کونشک صوک شعاعات رطیبه سی، سونوک، سونوک، عکس اییدیور. آغاجلر اوزرینه چوکن سایه، کوی اولرینک صاچاقلرندن دوشن اسیر طامهلر، سققلرنده طولاشان ضیای واپسین، (وی طوش) بالقانک قارلی، بیاض بلوطلی تپهرلی، (اسقیر) صویشک آز کوبوکلی طافه لری، واغون پنجره سندن کورله ییلن صوفیه مناظر ابتدایشی، یولچیلرک حاضرلقلری بکا آیری بر تحس ویریوردی. اجنبی بر مملکتندن زیاده نیم اولیان بو دیارده باشقه بر یکیلک ایچنده قالیوردم.

فلسفه، ایسته دیک قدرانسائی قرداشلردن متشکل، افراد بشر آره سنده حصول تعاون تمیسی، صلح وصلاح، فوائد مدنی، حیات رحم وشفقت، تأمین منافع طرفین وامثالی اوطه، درسخانه، کرسی، غزته، کتاب دوشونیشلری بردن بره واغون ایچنده کی حقیقت مبارزه یه منقلب اولدی. بو انقلاب صرف کندی دوشونمکدن باشقه بر ساققه ایله وجوده کله مش ایدی. بونک مسببی بالذات بن ایدم. کندی کندیته :

— ایسترسه کونش قارشیمده طوغسون، بن بوراده قاراکلقده قاله جنم دییور، ینه کندی کندیته بو مدعای رد ایده رک :

— نیچون قاله یم؟ هیچ اولمازسه بزده اولیانلری کوریرم، بو بر آیدینلقدرد. رأیله متسلی اولیوردم .

بیلم نه درلو بر حس ایله باثولی یاقه لایحه واغونک باصه مقلرندن اینه رک صوفیه استاسیوننک ازدحامی آره سندن یول آخغه باشلادم. کوریورسکز آ. ایشه کیریشمک ایچون تشبث شخصی یه اعتماد اییدیورم. مع هداه صاقین بی «ده سانترایزه» یعنی معدوم المرکز ظن ایتیک .

احمد راسم

اوروپادن متخصص جلی

اعلان مشروطیت تاریخی اولان ۱۱ تموز ۱۳۲۴ تاریخسندبرو جرائد یومیهمزده دولتک شدتله محتاج بولندینی تنسیقات عمیق و جدیه نک اجراسی ایچون اوروپادن متخصص مشاورلر جلی حقنده بر خیلی مباحثه لره تصادف ایلدک . مطبوعاتک بر قسمی مملکتهمزده هنوز ابتدائی ویا مذذب بر حالده بولنان امور مالیه و زراعیه نک اصلاحی ایچون شاهراه ترقی و تعالیده بر موقع ممتاز احرازاتمش